

ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Trnavská cesta 52
P.O.BOX 45
826 45 Bratislava

V Bratislave, 20. 12. 2018

Správa z mimoriadnej kontroly zariadení stánkového a ambulatného predaja potravín, pokrmov a nápojov počas konania hromadných podujatí – vianočných (Mikulášskych) trhov v Slovenskej republike

V nadväznosti na povinnosti vyplývajúce orgánom verejného zdravotníctva podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o doplnení a zmene niektorých zákonov v platnom znení vo veci výkonu štátneho zdravotného dozoru nad zariadeniami poskytujúcimi stravovacie služby a zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov vo veci výkonu úradnej kontroly nad bezpečnosťou potravín, Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky požiadal regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike o vykonanie mimoriadnej kontroly zariadení stánkového a ambulatného predaja potravín, pokrmov a nápojov počas konania hromadných podujatí – vianočných trhov (Mikulášskych) v Slovenskej republike v termíne od 23. 11. do 17. 12. 2018, so zameraním sa na **kontrolu prípravy, manipulácie a podávania pokrmov a nápojov:**

- kontrola vysledovateľnosti (t.j. pôvodu surovín),
- kontrola chladiaceho reťazca, teplotného reťazca,
- kontrola dátumu spotreby, resp. dátumu minimálnej trvanlivosti surovín, potravín,
- kontrola označovania (vrátane označenia alergénov a prídavných látok - azofarbivá),
- kontrola prevádzkovej hygieny,
- kontrola manipulácie s odpadom, osobitnú pozornosť venovať organickému odpadu a použitým olejom,
- dodržiavanie osobnej hygieny zamestnancov, prichádzajúcich do styku s potravinami/pokrmami,
- kontrola dokladov odbornej a zdravotnej spôsobilosti,
- námatkový odber vzoriek na laboratórnu analýzu (mikrobiologická kontrola).

Zhrnutie výsledkov mimoriadnej kontroly

V termíne od 23. 11. do 17. 12. 2018 sa konali vianočné (Mikulášske) trhy v územnej pôsobnosti 34 regionálnych úradov verejného zdravotníctva (RÚVZ) v Slovenskej republike. Spolu bolo vykonaných **560 kontrol** (najviac v Košickom kraji a v Prešovskom kraji – zhodne 104 kontrol a v Žilinskom kraji – 101 kontrol). Celkovo najviac kontrol vykonali: RÚVZ so sídlom v Košiciach – 66 kontrol, RÚVZ Bratislava hl. mesto so sídlom v Bratislave – 46 kontrol, RÚVZ so sídlom v Čadci – 45 kontrol a RÚVZ so sídlom v Žiline – 43 kontrol. Spolu **skontrolovali RÚVZ v SR 445 zariadení** stánkového a ambulatného predaja potravín, pokrmov a nápojov (najviac v Prešovskom kraji - 90 zariadení, v Žilinskom kraji - 73 zariadení a v Košickom kraji - 71 zariadení). Najviac zariadení stánkového a ambulatného predaja potravín, pokrmov a nápojov bolo skontrolovaných v dvoch najväčších slovenských mestách – v Bratislave (skontrolovaných bolo 42 stánkov prevádzkovaných na Hlavnom námestí, Františkánskom námestí a Hviezdoslavovom námestí v Bratislave - Staré mesto, v OC EUROVEA, v Inchebe v Bratislave – Petržalke a na Námestí republiky v Bratislave - Petržalke) a v Košiciach (skontrolovaných bolo 36 stánkov počas hromadnej akcie „Košické Vianoce“ na Hlavnej ulici, pred NZC Aupark a pri OC Galéria).

Z celkovo skontrolovaných zariadení stánkového a ambulatného predaja potravín, pokrmov a nápojov sa zistili **nedostatky v 33 zariadeniach** (čo predstavuje 7,4 %), v roku 2017 sa zistili nedostatky v 28 zariadeniach (čo predstavovalo 6 %). Nedostatky sa zistili pri kontrolách v 7 krajoch – s výnimkou Nitrianskeho kraja. Najvyššie percento zariadení so zistenými nedostatkami bolo v Trenčianskom kraji, v ktorom sa nedostatky zistili v 5 zariadeniach zo skontrolovaných 24 zariadení stánkového a ambulatného predaja potravín, pokrmov a nápojov (čo predstavuje 21 %) a v Trnavskom kraji, v ktorom sa nedostatky zistili v 11 zariadeniach zo skontrolovaných 60 zariadení (čo predstavuje 18 %). Naopak, v Banskobystrickom kraji sa nedostatky zistili len v 1 zariadení zo skontrolovaných 51 zariadení (čo predstavuje 2 %) a v Žilinskom kraji sa nedostatky zistili len v 2 zariadeniach zo skontrolovaných 73 zariadení (čo predstavuje 3 %).

Nedostatky zistené pri kontrolách:

- ***kontrola vysledovateľnosti***
 - údaje na dokladoch o pôvode potravín a polotovarov určených na prípravu rýchleho občerstvenia boli doložené až po ukončení kontroly,
 - potraviny neznámeho pôvodu - bez nadobúdacích dokladov a bez označenia (napr. syr tehla, klobása, bryndza, bravčová krkovicica, kuracie prsia),
 - predaj hotového pokrmu neznámeho pôvodu,

- ***kontrola chladiaceho a mraziaceho reťazca a teplotného reťazca***
 - počas prípravy a predaja pokrmov nebol dodržiavaný teplotný reťazec,
 - nedodržanie chladiaceho reťazca v prípade potravín vyžadujúcich chladiarenské skladovanie,
 - vystavovanie a uchovávanie pokrmu – lokše s pečienkovou náplňou bez účinku chladenia,
 - prives na ambulatný predaj trdelníkov bol bez chladiaceho zariadenia na skladovanie chladených potravín,

- ***kontrola manipulácie s polotovarmi, potravinami a hotovými pokrmami***
 - nedodržanie zásad správnej výroby pri príprave pečených zemiakov (neumývanie zemiakov pred pečením),

- príprava plniek do lokší v nevyhovujúcich podmienkach - priamo v stánku,
- čistenie a krájanie zeleniny priamo v stánku bez vytvorenia vhodných podmienok,
- nevhodná manipulácia s hotovými výrobkami (balenie do nevhodného obalového materiálu – kancelársky papier),

➤ **kontrola skladovania**

- skladovanie potravín, polotovarov a hotových pokrmov priamo na podlahe,
- skladovanie zeleniny priamo na zemi za stánkom,
- pokrmy nechránené pred kontamináciou – neprekryté výdajné pulty a grily,

➤ **kontrola dátumu spotreby, resp. dátumu minimálnej trvanlivosti surovín**

- potraviny a suroviny určené na prípravu občerstvenia po dátume spotreby (kapustová a pečenková plnka do lokší, polotovar strúhané zemiaky, marinovaná bravčová krkovicica, kuracie prsia),
- nepreukázanie dodržania doby spotreby pripravovaných pokrmov rýchleho občerstvenia,

➤ **kontrola označovania ponúkaných pokrmov**

- na ponukovom materiáli pri jednotlivých pokrmoch neboli vyznačené alergény,
- potraviny /lokše/ bez spotrebiteľského označenia,

➤ **kontrola prevádzkovej hygieny**

- nevyhovujúca prevádzková hygiena a zlý technický stav 2 mobilných prívosov na ambulatný predaj pokrmov rýchleho občerstvenia,
- v 3 kontrolovaných stánkoch nebola nezabezpečená možnosť umývania rúk zamestnancov a pracovných pomôcok – nebola zabezpečená tečúca pitná studená a teplá voda,
- v 1 kontrolovanom stánku bola podlaha pokrytá špinavými, mastnými kartónmi – nebola ľahko umývateľná,

➤ **dodržiavanie osobnej hygieny zamestnancov, prichádzajúcich do styku s potravinami/pokrmami**

- nedodržanie osobnej hygieny 3 zamestnancov manipulujúcich s potravinami a pokrmami,
- 2 zamestnanci bez vhodného pracovného odevu,
- chýbajúce základné hygienické prostriedky v stánku,

➤ **kontrola dokladov odbornej a zdravotnej spôsobilosti**

- nepreukázanie sa dokladom o odbornej spôsobilosti na výkon epidemiologickej závažnej činnosti u 6 zamestnancov a zdravotnej spôsobilosti u 5 zamestnancov,

➤ **iné nedostatky**

- používanie kuchynského riadu z hliníka,
- v 3 prípadoch nepredložené právoplatné rozhodnutie orgánu verejného zdravotníctva k uvedeniu priestorov zariadení stánkového alebo ambulatného predaja potravín, pokrmov a nápojov do prevádzky,
- nevyhovujúca manipulácia s kuchynským biologicky rozložiteľným odpadom.

Počas výkonu kontrol bolo spolu odobraných a **laboratórne - na mikrobiológiu vyšetrených 78 vzoriek** potravín a hotových pokrmov. Z uvedeného počtu **nevyhovela len 1 vzorka pokrmu**, čo predstavuje 1,3 % (v roku 2017 bolo percento mikrobiologicky nevyhovujúcich vzoriek potravín a hotových pokrmov až 9 %). Jednalo sa o grilovanú jaternicu odobranú na vianočných trhoch v Košiciach, ktorá nevyhovela pre prekročenie počtu koliformných baktérií.

V prípade jedného **prívesu na ambulatný predaj trdelníkov** bolo uložené opatrenie na mieste podľa § 55 ods. 2 písm. g) zákona č. 355/2007 Z. z. - **uzatvorenie prevádzky do doby** zabezpečenia tečúcej teplej a studenej vody a vytvorenia podmienok na skladovanie chladených potravín.

Za zistené nedostatky bolo pri kontrolách uložených na mieste spolu **25 blokových pokút** v celkovej **sume 2 296 eur**. Zároveň bolo začatých **6 správnych konaní vo veci uloženia pokuty**.

Tabuľka č. 1

Počet vykonaných kontrol / počet skontrolovaných zariadení	Počet zariadení so zistenými nedostatkami	Počet uložených blokových pokút / suma	Počet odobraných a laboratórne vyšetř. vzoriek / počet nevyhovujúcich vzoriek
560 / 445	33	25 / 2 296 €	78 / 1

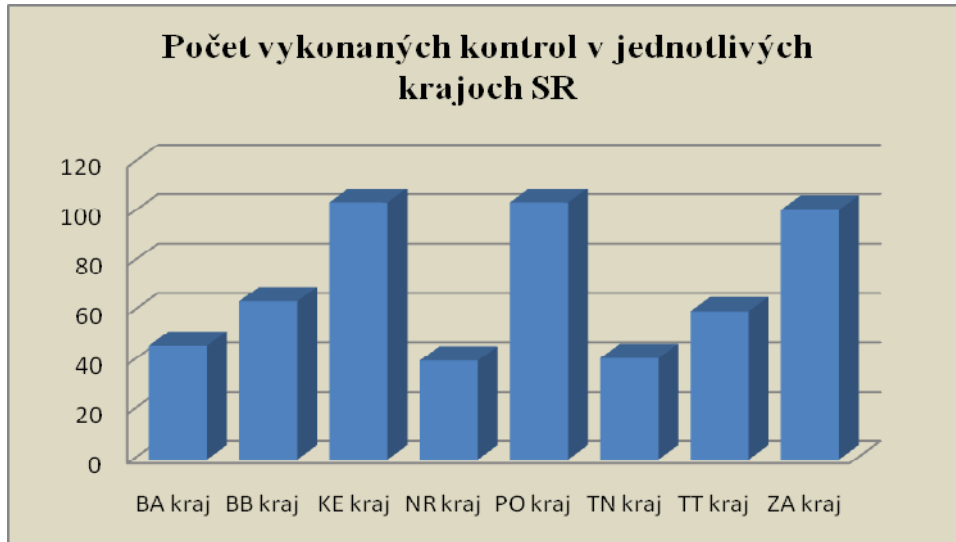
Na záver môžeme skonštatovať, že pri uvedenej mimoriadnej kontrole neboli zistené žiadne závažné hygienické nedostatky. Vyhovujúca úroveň hygieny a technické zabezpečenie je výsledkom každoročne sa opakujúcich kontrol, ako aj spolupráce s organizátormi predmetných hromadných akcií – vianočných trhov, ktorí sú zo strany orgánov verejného zdravotníctva opakovane upozorňovaní na legislatívne požiadavky pri organizovaní hromadných akcií.

Počas konania vianočných trhov prijal RÚVZ Bratislava hl. mesto so sídlom v Bratislave telefonický podnet týkajúci sa výskytu tráviacich ťažkostí u sťažovateľa po konzumácii pokrmu – lokše s pečienkovou náplňou. Pri kontrole v uvedenom stánku boli zistené nedostatky pri uchovávaní pokrmu bez účinku chladenia. Voči prevádzkovateľovi bol uplatnený sankčný postih, podnet bol vyhodnotený ako opodstatnený.

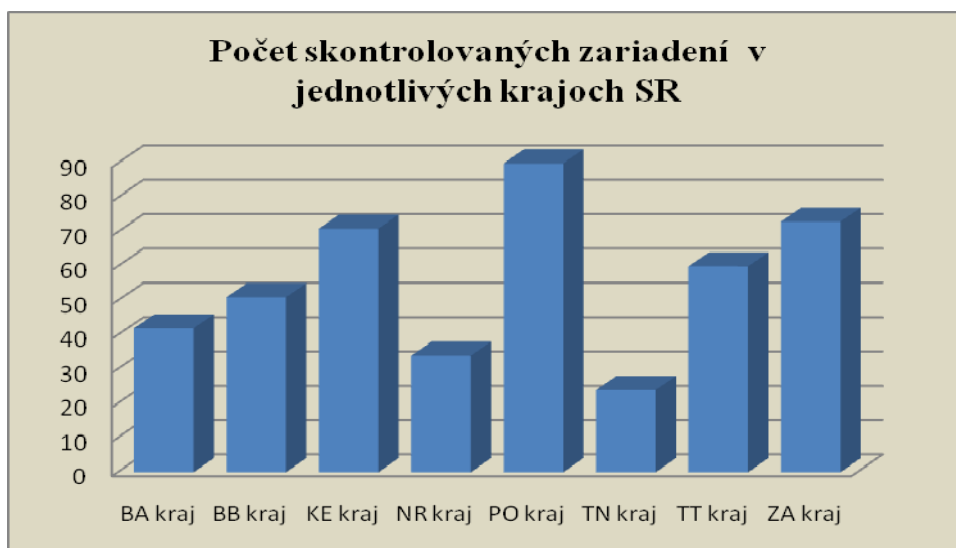
V kontrolách sa bude aj naďalej pokračovať počas celého trvania vianočných trhov v jednotlivých mestách Slovenskej republiky.

Výsledky mimoriadnej kontroly podľa krajov Slovenskej republiky

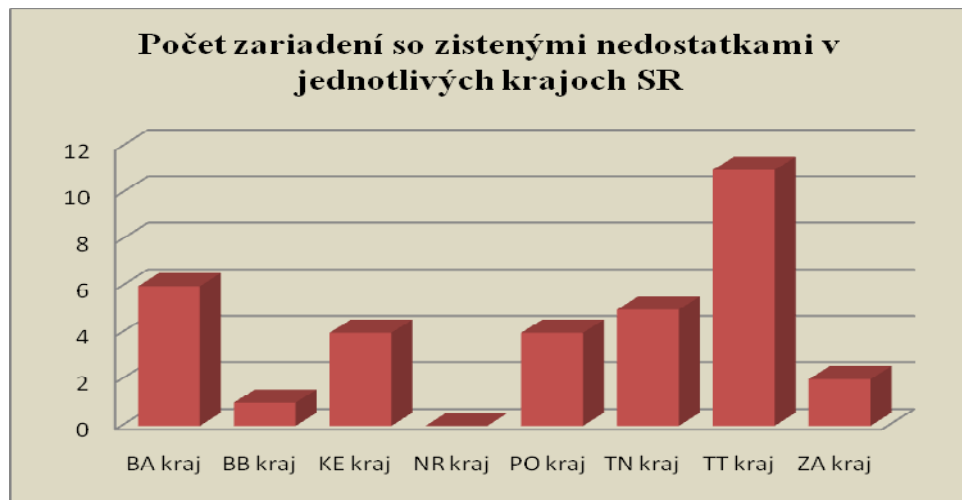
- a) počet vykonaných kontrol zariadení stánkového a ambulatného predaja potravín: 560
(Bratislavský kraj – 46, Banskobystrický kraj – 64, Košický kraj – 104, Nitriansky kraj – 40, Prešovský kraj – 104, Trenčiansky kraj – 41, Trnavský kraj – 60, Žilinský kraj – 101)

- b) počet skontrolovaných zariadení stánkového a ambulatného predaja potravín: 445
(Bratislavský kraj – 42, Banskobystrický kraj – 51, Košický kraj – 71, Nitriansky kraj – 34, Prešovský kraj – 90, Trenčiansky kraj – 24, Trnavský kraj – 60, Žilinský kraj – 73)

- c) počet zariadení so zistenými nedostatkami: 33
(Bratislavský kraj – 6, Banskobystrický kraj – 1, Košický kraj – 4, Nitriansky kraj – 0, Prešovský kraj – 4, Trenčiansky kraj – 5, Trnavský kraj – 11, Žilinský kraj – 2)

Mgr. RNDr. MUDr. Ján Mikas, PhD.,
hlavný hygienik Slovenskej republiky